

Фулбрайтівські молоді викладачі та дослідники Fulbright Junior Faculty

Наталія Бідасюк

викладачка Хмельницького національного університету,
аспірантка Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН
України.

Перше диво, пов'язане з програмою ім. Фулбрайта, сталося ще до початку стажування. Я вивчаю азійсько-американську літературу в контексті американського мультикультуралізму і особливу увагу приділяю творчості американської письменниці індійського походження Бгараті Мухерджі. І саме її ім'я стояло в графі «науковий керівник», коли я отримала документи зі США! Мене охопили радість і жах одночасно. Як мене зустріне шанована у світі літератури Автор? Але професор Б. Мухерджі дуже тепло мене привітала і допомагала протягом усього року. З зацікавленістю у співпраці зустріли мене науковці кафедри англійської мови Університету Каліфорнії у Берклі. Я була бажаною гостею на їх лекціях та семінарах, дискусіях та круглих столах, святкуваннях та культурних заходах. Неодноразово мене запрошували розповісти про українську культуру, літературу, політичне та економічне життя. Ці теми цікавили абсолютно всіх.

Другим дивом можна назвати те, що жінка, у якої я знімала кімнату, в минулому була викладачкою, видрукувала роман і теж займалася дослідженням мультикультурної американської літератури. Я навмання вибрала оголошення про кімнату, а опинилася у будинку-бібліотеці зі скарбами азійсько-американської літератури. За весь термін проживання у Дороті Струп я не чула жодного слова про світло, газ чи воду. Але вона зробила все можливе, щоб я знала про кожну лекцію чи зустріч з письменником, які відбувалися у радіусі 100 миль навколо Берклі.

Саме місто так і залишилося осередком неформальності ще з часів хіппі. Ніхто не переймається зовнішнім виглядом або тим, що приготувати на обід. Однак за квитками на будь-яку виставу, концерт чи іншу цікаву подію стоять черги. Інститут міжнародної освіти допомагав усім фулбрайтівцям зустрічатися та проводити час разом. Не перелічити всіх екскурсій, опер та балетів, на яких ми збиралися з різних куточків Каліфорнії.

Проте я не забувала про головну мету мого перебування. Я мала змогу взяти участь у конференції Асоціації азійсько-американських досліджень в Атланті (Джорджія) та в конференції «Імперія, порубіжжя та порубіжні культури» в Каліфорнійському університеті в м. Станіслаус. Статті «Бгараті Мухерджі: шлях до американської літератури» та «Інтертекстуальність як засіб зображення американської гетерогенності (на

прикладі роману Б. Мухерджі «Володар світу»)» вийшли друком в українських наукових журналах.

Неможливо переоцінити роль Фулбрайтівського ґранту в моєму житті: я завершила цікаве дослідження і знайшла матеріал для його продовження та розширення; я здобула нових друзів та перспективи подальшої співпраці з американськими колегами; я зібрала книги для літературного центру в м.Хмельницькому. Дякую!

Валентина Хархун

Для кожного з нас, переможців фулбрайтівських програм, «американський» рік відкриває безмежні перспективи. Це безперечна істина чи, сказати б, аксіома. Реалізувати творчі амбіції, побувати в новому інформаційному просторі, здобути неоціненний викладацький досвід — це щоденні реалії «фулбрайтівського» року. Тут можливий увесь спектр творчо-пошукової енергії: шукати і знаходити, прогнозувати й підтверджувати, доводити й спростовувати. Моє чотиримісячне перебування в Пенсильванському держуніверситеті — це один із прикладів «відкриття» такої перспективи: я знайшла наукову літературу, необхідну для виконання мого проекту, планую взяти участь у кількох конференціях, готую кілька статей.

Багатоликий американський світ відкриває перед тобою необмежену життєву перспективу — це світ, який тобі довіряє. Він, сказати б, уважний до кожного, не

порушуючи водночас межі твого приватного «я». Мене вразили і зворушили слова, адресовані тим, хто вперше переступив поріг університету: «Пам'ятай, тут завжди є той, хто вірить у тебе».

Тут, у США, якось виразніше відчуваєш контури свого національного «я». Мені пощастило потоваришувати з колегами з багатьох країн: Туреччини, Німеччини, Пакистану, Індії, Японії, Китаю, Кореї. Часом здається, що перебуваєш у макросвітовому масштабі маленького американського міста. Ця вражаюча «географічна» перспектива «коректує» відчуття твоєї присутності у світі.

«Поетичною розмовою зі світом» я називаю свою участь у поетичному вечорі «Founding Translation: World Poetry Read by World People», де я серед 20 моїх колег із різних країн світу мала можливість продемонструвати красу українського поетичного слова. Як неоціненний досвід я розцінюю участь у «Women's Intercultural Book Groups Program», де жінки з кількох

країн аналізують «жіноче письмо». Найбільш плідною й результативною вважаю мою підготовку до презентації «Естетичні й ідеологічні перспективи «нової» української літератури». Маючи 10-річний викладацький досвід, я вперше зазнала великих труднощів, відповідаючи на запитання: чим ми, українці, наша культура й література, зокрема, можемо зацікавити

світ? Які альтернативні українські проекти ми можемо запропонувати? Звідси, так би мовити, з просторової дистанції, звичні, здавалось би, речі оцінюєш по-іншому, скидаючи обважнілий радянсько-тоталітарний досвід мислення і відчуження. Ти раптом інакше усвідомлюєш своє «я», обрії свого існування.

Ельміра Муратова

доцент кафедри політичних наук Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (м. Сімферополь), проходить стажування у Центрі з вивчення Росії, Східної Європи та Євразії при Канзаському університеті м. Лоренс штату Канзас, де виконує проєкт «Політичний іслам на пострадянському просторі». Гарна можливість відвідати заняття і просто поспілкуватися з відомими спеціалістами у даній галузі допомогли їй по-новому розглянути деякі цікаві моменти сучасності.

Канзаський університет відомий своєю багатою бібліотекою, в тому числі, там є великий фонд російськомовної літератури. База даних бібліотеки забезпечила Ельмірі доступ до електронних матеріалів багатьох бібліотек світу.

Канзаський університет часто запрошує видатних особистостей. Незабутнє враження у Ельміри залишилось від зустрічі із Лехом Валенсою, Михаїлом Горбачовим, Салманом Рушді.

Одним з основних результатів стажування у США Ельміра вважає обмін досвідом з представниками різних країн і культур. Вдалося оз-

найомитись з науковими роботами американських і європейських колег безпосередньо по темі її дослідження, а деякі з книг стали просто її настільними книгами. Як один з результатів перебування у США Ельміра констатує удосконалення свого навчального курсу «Політичний іслам у СНД». Вона вважає, що консультації з науковим керівником, можливість відвідувати будь-які лекції і семінари, знайомство з новими методами викладання, а також хороша підбірка відеоматеріалів допоможуть зробити цей курс дійсно передовим і цікавим для українських студентів. Ще одним важливим результатом свого стажування Ельміра вважає написання декількох наукових статей.

Безумовно, стажування у США — це не тільки академічна робота, а й спілкування з пересічними американцями, знайомство з їхнім способом життя, культурою, традиціями. Звичайно, цей процес супроводжується різними комічними ситуаціями. Наприклад, на самому початку стажування її дуже потішив її науковий консультант — директор Центру з вивчення Росії, Східної Європи та Євразії, професор, який допомагав прибирати в її апартаментах. Цей образ американського професора з віником у руках дуже відрізняється від того, що вона бачила вдома в Україні.

Лех Валенса з Ельмірою Муратовою

Ігор Олексів

доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка», проходить стажування у Вірджинському політехнічному інституті та Університеті штату Вірджинія (Virginia Polytechnic Institute and

Virginia State University) в школі бізнесу Памплін (Pamplin School of Business). Ігор працює над проєктом «Прийняття управлінських рішень на засадах багатовістороннього аналізу діяльності підприємства».

Ігор захоплений прекрасними умовами для роботи: чудовою бібліотекою та можливостями спілкування з провідними спеціалістами у сфері менеджменту. Робота в новому середовищі зі значно більшими можливостями щодо отримання інформації допомогли йому зрозуміти необхідність застосування нових нестандартних підходів до наукових досліджень, які є суттєво відмінними від українських. Традиційні для американської науки стратегії наукового дослідження в сфері менеджменту, такі як, зокрема, експеримент, дослідження проблеми на прикладі конкретного підприємства та кореляційний аналіз, не завжди використовуються в українських дослідницьких установах. Підписка на провідні видання у сфері менеджменту та економіки дозволяє значно ширше розглядати проб-

леми менеджменту в цілому та, зокрема, прийняття управлінських рішень, що є темою його проекту. Все це зумовило необхідність перегляду деяких цілей проекту з метою його осучаснення та приведення у відповідність з основними вимогами до якісного наукового дослідження. Разом з тим, тематика та більшість цілей проекту виявились достатньо актуальними та оригінальними для сучасного стану наукових досліджень проблем прийняття управлінських рішень. Дуже помічними з точки зору реалізації проекту стали бесіди з членами кафедри та відвідання лекцій, які проводяться гостьовими доповідачами. Розмова з

людьми з докорінно іншим світоглядом дозволяє час-то подивитись на проблему з абсолютно іншої точки зору. Разом з тим при здійсненні наукових досліджень доцільним є також використання досвіду, набутого в Україні. Ігор вважає, що комбінація українського та американського досвідів можуть привести до несподіваних та цікавих результатів.

В цілому, підкреслює Ігор, Програма імені Фулбрайта дає неоціненний досвід та знання, які доцільно використати для розбудови власної держави та сприяти зростанню порозуміння між українським та американським народами.

Василь Старко

доцент кафедри прикладної лінгвістики Волинського державного університету в м. Луцьк, проходить стажування з серпня 2005 р. по червень 2006 р. в Університеті штату Нью-Йорк у м. Олбані з метою укладання англійсько-українського фразеологічного словника.

За час, що минув під час гранту, йому вдалось підготувати частину словника. Василь планує опублікувати результати свого дослідження у США і вже подав доповіді на чотири конференції.

Надзвичайно цікавою для Василя була робота перекладачем на презентації Владислава Каськіва — лідера політичної партії «Пора» і радника Президента України про Помаранчеву революцію в Україні. Ця презентація відбулася у С'єна Коледжі (Siena College) в м. Лаудонвіль (Loudonville) штату Нью-Йорк. Зокрема, цікавим для нього був турботливий захист американської охорони.

Мирослава Антонович, Леся Ставицька, Оріся Демська-Кульчицька та Василь Старко в Колумбійському університеті (м. Нью-Йорк)

THE DAY TO DAY STUFF

by: Tanya Soluk, Business and Management Grant, «Management, Marketing, and Public Relations in Post-Soviet Cultural Institutions: The Ukrainian Case»

«Language Barriers»

One time Libby and I were checking out apartments because the Libby hadn't rented one yet. The woman showing us the apartment spoke only Russian. Libby spoke English and a little Russian. Our driver, Edik, speaks Russian and Ukrainian, but no English. The system we worked out was that the lady would speak to Edik in Russian. Edik would translate her words into Ukrainian for me. Then I would translate into English for Libby. If Libby had a question we

did the reverse. If we were lucky we managed to get the general meaning through. Bumping into the language barrier like this was ridiculously funny, and Edik and I couldn't stop chuckling about our international game of "telephone" during the drive back to the Fulbright office.

«Keeping House»

Dealing with the soviet vacuum cleaner is like dealing with a deformed bird. It whistles, it whirs, it wheezes, and it blows disgusting air into my face. It has a trunk and a snout, and it rolls along behind me on the floor. It is duct taped in three separate places and, like so many things in this country, it is a miracle it works. Once I accidentally kinked its snout, and I thought the bird was

going to explode. It does however get pretty decent suction, and it didn't take me very long to vacuum the apartment. Figuring out how to empty the dirt is going to be a whole other adventure that I shall save for a later date. For now my goal is to make mom proud and vacuum once a week.